

Amics de Déu i profetes

Carta de l'Abat General per al Nadal 2016

Estimats germans i germanes cistercencs,

Amb la Carta de Nadal m'alegro sempre de poder-me apropar a vosaltres sigui on sigui que us trobeu, just en encetar un nou any litúrgic i de revivre el goig del Déu fet home que ha vingut a caminar amb nosaltres en el temps. Rebeu la felicitació i la gratitud que no us puc expressar personalment en ocasió de les pròximes Festes, si no és en la pregària.

Nadal ens anuncia que tot allò que vivim de joiós o dolorós ho vivim, a partir d'ara, amb Jesús, fent l'experiència del seu amor, de la seva veritat, de la seva bellesa, i en ell, de l'amor, de la veritat i de la bellesa del Pare, en la comunió de l'Esperit Sant.

També enguany, ben cert, hem tingut molts signes de la presència del Senyor. Fins i tot enmig de tantes tragèdies i ferides sagnants de la història del món, de cada comunitat i de cada persona, ningú no és abandonat del Déu que no sols s'ha fet home sinó que ha volgut sofrir, morir i ressuscitar per tal de ser sempre amb nosaltres.

I quan fem veritablement experiència que Ell és amb nosaltres, no podem no adonar-nos del seu desig d'estar amb tots, d'apropar-se i d'acollir tot home, tot cor, sobretot els més sols, abandonats i sofrents.

Moments de comunió

Tampoc enguany no han mancat moments de comunió que ens omplen de gratitud. Després de la trobada extraordinàriament fraternal del Capítol General del 2015, que no hem d'oblidar, prop de 50 superiors i superiores de l'Orde han renovat aquesta experiència durant el Curs per a Superiors del mes de juliol. La fraternitat, la *lectio divina* compartida, l'escolta del qui ens ha transmès la pròpia experiència i saviesa, i el diàleg constructiu entre persones tan diverses en sensibilitat, edat, cultura, ens han confirmat encara una vegada més en la sorpresa de fins a quin punt una vocació comuna ens uneix més que cap altra cosa. I la vocació comuna és en primer lloc la de seguir Jesucrist, d'escoltar la seva Paraula, d'acollir-ne la gràcia de ser fills del Pare i, doncs, germans i germanes de tots. Enguany, a més, tota l'Església, sota la guia estimulante del papa Francesc, ens ha ajudat a comprendre millor que tot això és experiència de la misericòrdia de Déu. Amb els superiors reunits per al Curs, i també

després amb els joves monjos i monges del Curs de Formació Monàstica, hem aprofundit el tema i l'experiència de la misericòrdia, fins i tot amb gestos comuns de pelegrinatge, travessant plegats la Porta Santa del Jubileu. Per a mi va ser significatiu el fet que la primera Porta Santa que vaig poder travessar en aquest any no fou la d'una basílica romana, sinó la d'un gran santuari marià del Vietnam, durant la meua visita de cinc setmanes a tots els nostres monestirs.

Penso que aquest Jubileu ha estat per a tots una ocasió de renovar l'experiència de la misericòrdia, que haurà marcat segurament la nostra consciència, i també, espero, la manera de viure la nostra vocació i missió i les relacions fraterne en les comunitats i amb tots els qui ens trobem.

De la misericòrdia neix l'amistat amb Déu

En aquesta carta voldria subratllar un aspecte de l'experiència de la misericòrdia de Déu que penso ens hauria d'ajudar a prosseguir un camí, tal com ho desitja el Sant Pare per a tota l'Església (cf. Carta Apostòlica *Misericordia et misera*).

Què ens queda per viure després d'haver fet experiència de la misericòrdia? Pensem en l'Evangelí. Què va viure Mateu després que Jesús el cridés mirant-lo amb misericòrdia? Què va viure Zaheu després que Jesús entrés a casa seva? Què ha viscut la Magdalena després d'haver estat alliberada de set dimonis? Què va viure Dimes, el "bon lladre", després que Jesús li prometés el paradís? Què va viure Pere després del perdó de les seves negacions? I sant Pau? I sant Agustí? I sant Francesc? I tots els qui, d'una manera o d'una altra, han fet experiència de la misericòrdia de Déu trobant-se amb Jesús: que va passar després?

La resposta és, en el fons, molt senzilla: van viure l'amistat amb Crist. L'experiència de la misericòrdia va suscitar en tots ells una relació d'amistat amb Jesús. O millor: l'experiència de la misericòrdia va continuar en ells com una relació d'amistat. Per a ells, l'amistat amb Crist, experimentada com a misericòrdia, com a mirada d'amor que perdona i redimeix, va esdevenir camí, forma i substància de la seva vocació, del seguiment de Jesús, i va esdevenir també missió, la missió de la seva vida: varen viure per a això, amb el desig i el compromís de viure aquesta amistat, de donar-ne testimoni, de comunicar a tothom aquesta experiència, aquesta gràcia.

En el fons, l'Església va néixer i creix així, com una experiència d'amistat amb Crist i en Crist que es renova sempre i es comunica a tothom. L'amistat amb Crist és la substància de l'Església i de la santedat. L'amistat amb Crist és la felicitat dels redimits.

Però, en què consisteix l'amistat de Crist?

És, en primer lloc, amistat amb Déu. I Déu és Déu, això és, omnipotent, etern, misericordiós. L'amistat amb Déu és autèntica si genera una vida determinada per la fe com a confiança en Ell. Una amistat constant, perquè Déu és etern i sempre present. Una amistat que dona pau, perquè Déu és bo i provident. Una amistat que no té por, perquè Déu és omnipotent. Una amistat oberta a tothom, universal, perquè l'amor de Déu és per a tothom. Una amistat misericordiosa, perquè Déu és misericordiós. Una

amistat que fa créixer, que ens fa responsables, perquè Déu crea i estima la nostra llibertat i vol ser estimat lliurement.

No ens venguem la pobresa

Ens adonem, tanmateix, que sovint totes aquestes característiques de l'amistat amb Déu en Crist ens manquen, que no les posseïm d'una manera estable, que les perdem confrontats a les proves de la vida, o les oblidem quan tot ens va bé. També nosaltres, com Pere, renequem sovint d'aquesta amistat i, a voltes, com Judes, el traïm per pocs diners, per obtenir uns guanys efímers, béns que no duren, o senzillament perquè el nostre projecte, el nostre orgull, el nostre temps, la nostra comoditat, els nostres talents, la nostra vanitat, són de fet molt més importants per a nosaltres que la comunió amb Jesús.

Hi ha una frase una mica misteriosa d'un sermó de sant Bernat que em fa pensar molt: «Ai de nosaltres si ens alegréssim d'allò que no és en Crist ni per Crist! Ai de nosaltres si oferíssim una pobresa que encara es pot vendre! – *Vae nobis si exultaverimus, nisi in Christo et pro Christo! Vae nobis, si vendibilem obtulerimus paupertatem!*» (*De diversis* 21,3).

És propi de l'amistat trobar en l'altre la seva joia, exultar per l'amic, tal com Maria, amiga de Déu per excel·lència, exulta en Déu el seu Salvador (cf. Lc 1,47), o com Joan Baptista, «l'amic de l'espòs» exulta de goig en sentir la seva veu i dona testimoni que aquesta seva joia és ben plena (cf. Jn 3,29). Si no trobem el nostre goig ple en Crist, no som els seus amics. I la pobresa, el deixar-ho tot per Ell, es torna una mentida si és que de les nostres renúncies n'esperem «guanyar» quelcom al marge de Jesús mateix, al marge de la seva amistat. És aquesta pobresa total la que va triar sant Pau: «Tot ho considero una pèrdua, comparat amb el bé suprem que és conèixer Jesucrist, el meu Senyor. Per ell m'he avingut a perdre-ho tot i a considerar-ho escòria, a canvi de guanyar-lo a ell» (Fl 3,8).

Tots tenim tendència a «vendre» la nostra pobresa, la nostra renúncia per Crist, per guanyar quelcom al marge de Jesús mateix. Fins i tot els apòstols, que ho havien deixat tot a l'instant per seguir-lo, després volien obtenir el «guany» de ser els més grans, o bé que Jesús manifestés el seu poder per tal de consolidar-se políticament. En canvi, Jesús se'ns vol donar «només» Ell mateix, com ho contemplem a la menjadora de Betlem o a la Creu.

La vida, però, no ens concedeix cap treva, ens posa sempre a prova. I el nostre cor també ens posa prova, ens demana comptes de la nostra felicitat, de la nostra satisfacció, de la plenitud que ens creiem viure. La vida ens demana sempre: «Estàs segur que ets feliç, estàs satisfet, tens pau, sense l'amistat viscuda amb el Senyor? Estàs segur de ser feliç cercant encara de guanyar alguna cosa que no sigui Crist, tot i haver triat de viure i de professar una pobresa que hauria d'anunciar a tothom que vius només per a Ell, per una alegria que només es troba en Ell?». En efecte, aquesta és l'amistat de Crist: un tresor, una perla, per la qual podem prescindir de tot ja que en Ell ho tenim tot.

No hauríem d'escandalitzar-nos massa de les nostres traïcions a la preferència de Crist. Per al Senyor totes les nostres infidelitats són ocasió sempre renovada de fer-nos experimentar amb estupor i agraïment fins a quin punt Ell ens és fidel, i fins a quin punt l'oferta gratuïta de la seva amistat no es fa mai enrere. Jesús no es cansarà mai de trucar a la nostra porta per entrar i viure l'amistat amb nosaltres, encara que triguem a obrir, encara que l'haguem «fet fora» per negligència per deixar entrar altres convidats, o per transformar la taula del nostre cor i de la nostra vida en un restaurant de luxe on hom va a menjar pagant, on acollim clients en comptes d'amics, mentre que Ell, Jesús, no es cansa de trucar a la nostra porta, pobre pelegrí que no té res per a oferir-nos llevat de la seva amistat.

L'ascesi de l'amistat

Ara ens adonem que tampoc l'amistat amb Crist no es pot viure instintivament, de manera sentimental: requereix un compromís, un treball, una ascesi. La gràcia és gratuïta, però la gratuïtat de Déu demana un treball per a correspondre-hi, per a obrir-s'hi. Si volem que creixi, hem d'exercitar l'amistat amb Crist; l'hem d'escollir i preferir si volem que ompli la nostra vida i el nostre cor més que cap altra cosa.

¿No podríem comprendre tota la Regla de sant Benet com una escola o un taller d'amistat amb Crist i en Crist? ¿No és això tal vegada el que ens suggereix sant Benet cap al final del Pròleg? «Però, avançant en la vida monàstica [*conversationis*] i en la fe, s'eixampla el cor i es corre per la via dels manaments de Déu en la inefable dolcesa de l'amor» (Pròl. 49).

Aquesta és una definició dinàmica de l'amistat amb Déu: un camí, una cursa, en l'ardor d'un amor que, des del cor, implica tota la vida, viscuda en la veritat i en la bondat que Déu desitja de nosaltres revelant-nos la seva voluntat i donant-nos la seva Paraula i el seu Esperit.

Això, però, és fruit de la fidelitat a un camí en la *conversatio* monàstica, d'un camí fet conjuntament amb una comunitat tal com l'Església i el nostre carisma ens l'ofereixen. L'important és que no seguim el camí que l'Església i cada comunitat ens ofereixen per viure una altra cosa, o per una altra cosa, fora de l'amistat de Crist. En l'amistat de Crist es pot viure tot, i tot s'eixampla, pren valor i s'unifica si ho vivim en l'amistat de Crist; cal però que res no reemplaci aquest tresor al centre de la nostra vida. Sant Benet ens adverteix que «no hem d'anteposar res a l'amor de Crist» perquè només Ell ens «duu tots junts a la vida eterna» (RB 4,21 i 72,12).

La comunitat ens és donada per a això, per conrear prioritàriament entre els germans i germanes aquesta amistat que és font de vida eterna en el temps de la nostra quotidianitat. I el camp fonamental d'aquest treball comunitari són les relacions en la comunitat. Una comunitat és cristiana i, per tant, també monàstica, si la recerca d'amistat fraterna ens fa créixer en l'experiència de l'amistat amb el Senyor.

Tot es troba enclòs i condensat en les paraules de Jesús durant l'últim Sopar: «Aquest és el meu manament: que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat. Ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels seus amics. Vosaltres sou els meus

amics si feu el que jo us mando. Ja no us dic servents, perquè el servent no sap què fa el seu amo. A vosaltres us he dit amics perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare» (Jn 15,12-15).

L'amistat de Crist, escollida i conreada en l'obediència al seu desig que hi hagi amistat fraterna entre nosaltres, ens obre al coneixement de tot allò que el Fill escolta del Pare en la comunió de l'Esperit. No hi pot haver experiència humana i mística més gran, més important ni més engrescadora, perquè això significa que l'amor fratern en l'amistat de Crist ens fa partícips de la Vida trinitària de Déu.

Ho conreem, això, entre nosaltres, en les nostres comunitats? Ho conreem, això, entre les comunitats de l'Orde i entre els superiors, que moltes vegades es marfonen en la solitud i l'angoixa enfront de les seves responsabilitats? Som capaços d'oferir aquesta experiència als qui volem formar en la nostra vocació, o a tots els qui d'una manera o d'una altra estan lligats a la nostra comunitat i experiència? Ho irradiem, això, en l'Església, als qui viuen a l'avantguarda del compromís missioner i del testimoniatge en el món, en la vida familiar, en el treball, en la tasca social o política? Ho oferim tot això al món mancat d'amor, ferit per tantes divisions i violències, pertorbat per tant de terror?

La profecia de l'amistat de Crist

El papa Francesc no para de cridar tothom, i en particular els religiosos, a viure la seva missió profètica en el món d'avui. S'escau de meditar, sobre això, aquest verset del llibre de la Saviesa: «La Saviesa, que és única, ho pot tot; mai no canvia, però tot ho renova. A cada generació entra en les ànimes santes i en fa profetes i amics de Déu» (Sv 7,27).

Ser profetes significa expressar Déu, confessar Déu davant el món. El profeta és testimoni del que Déu li fa conèixer i experimentar per tal que el món, al seu torn, ho pugui conèixer i experimentar. La veritable profecia del cristià és el testimoniatge d'una experiència. La nostra profecia neix tota de l'experiència de la misericòrdia, de l'experiència de l'encontre amb Jesús que ens acull i perdona amb la seva amistat. La nostra profecia coincideix doncs amb la gràcia de ser amics de Déu, amics de Crist. «A vosaltres us he dit amics perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare» (Jn 15,15).

En l'amistat de Crist ens és donat d'experimentar tot el que el Pare diu al Fill, i que el Fill ens diu a nosaltres perquè nosaltres ho proclamem a tot el món: « Que tots siguin u, com tu, Pare, estàs en mi i jo en tu. Que també ells estiguin en nosaltres, perquè el món cregui que tu m'has enviat. Jo els he donat la glòria que tu m'has donat, perquè siguin u com nosaltres som u. Que jo estigui en ells i tu en mi, perquè siguin plenament u. Així el món reconeixerà que tu m'has enviat i que els has estimat a ells com m'has estimat a mi» (Jn 17,21-23).

Qualsevol comunitat, des de la primera comunitat de Jerusalem, és volguda per Déu i viu en el món, àdhuc dins la clausura d'un monestir, per ser profecia de la Trinitat, de la Comunió d'Amor, això és, de l'Amistat, que és en Déu i que en Crist ens ateny també a

nosaltres per poder atènyer tota la humanitat. Fou precisament un dels nostres pares cistercencs, sant Elred de Rievaulx, que va gosar suggerir, parafrasejant sant Joan, que «Déu mateix és amistat» (cf. *L'amistat espiritual* I,69-70).

La profecia, però, no basta per ella sola. És gràcia, però estem cridats a correspondre a la crida gratuïta de Déu. I això comença per viure nosaltres mateixos l'experiència que estem cridats a donar testimoni, ja que altrament serem testimonis falsos i buits.

Si Déu ens ha escollit per ser profetes de l'amistat amb Ell, la fidelitat a la nostra vocació i missió implica que ens hem de concentrar prioritàriament i de debò en l'experiència de l'amistat de Crist. Recalco que ja sant Benet ens ho demana, i el carisma de Cîteaux consisteix precisament a concentrar-se en aquesta experiència. La comunitat ens és donada per a això, i per això no hi ha comunitat si no hi ha una ajuda recíproca per aprofundir l'amistat de Crist, en la caritat fraterna, en la pregària comuna, senzilla i bella, en l'humil servei dels uns als altres, en el diàleg en el qual escoltem plegats l'Esperit Sant i el Verb de Déu, en l'obediència en la qual ens deixem acompanyar pels superiors i pels germans i germanes a seguir Jesús de prop, això és com a amics i no únicament com a servents o soldats. Fins i tot el silenci, el veritable silenci, és una ajuda que podem prestar-nos per sentir el truc lleu i respectuós de Crist a la porta del nostre cor, de la nostra vida, de la comunitat mateixa, cridada sempre a acollir l'Amic que ve, sota totes les formes de la seva divina i humana Presència.

Demanam a l'Esperit, en aquest Sant Nadal, que renovi en nosaltres, en tot l'Orde, la gràcia i la missió de ser amics i profetes de Crist el Senyor!

Gràcies per la profecia de la vostra amistat!

*Fr. Mauro-Giuseppe Lepori
Abat General OCist*